

Onderwerp Voortgang gaswinningsdossier oktober 2019

Steller M. Philippart

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) 367 12 96	Bijlage(n)	3	Ons kenmerk
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de laatste ontwikkelingen in het Gaswinningsdossier. Wij hebben u vlak voor de zomer bericht [kenmerk 110124-2019] over de resultaten van het bestuurlijk overleg van 5 juni 2019 tussen regio, maatschappelijke organisaties en het Rijk. In dit bestuurlijk overleg zijn de versnelling van de gasafbouw, de versterkingsaanpak en de schadeafhandeling besproken.

In deze brief beschrijven we naast de genoemde onderwerpen de voortgang over een breed aantal onderwerpen die met de gaswinning en aardbevingsproblematiek samenhangen. Op het onderdeel schadeafhandeling en positie van de bewoner gaan we uitgebreider in, mede naar aanleiding van onze toezegging in de begeleidingscommissie van het Nationaal Programma Groningen van april jongstleden.

Algemeen

Na de beving in Westervijlwerd (22 mei 2019) is tussen rijksoverheid en regionale overheden op 5 juni 2019 een aantal afspraken gemaakt die tot versnelling in afhandeling van schade en versterking moeten leiden. Die maatregelen worden uitgewerkt door het Versnellingsteam. Onder verantwoordelijkheid van dat team (rijk-regio-NCG) zijn werkgroepen belast met de uitwerking van die afspraken. Er wordt eendrachtig gewerkt, maar we kunnen niet anders dan vaststellen dat onze inwoners nog niet veel merken van enige versnelling. Inwoners begrijpen ook niet dat een woning soms aanzienlijke schade heeft, terwijl de uitkomsten van de HRA indiceren dat er geen verhoogd risico is. Dat wantrouwen is in perspectief van afgelopen jaren zeer begrijpelijk. Recent heeft een groep bewoners uit Woltersum zich in de media uitgesproken. Vanzelfsprekend kennen we de situaties waarover die

bewoners spreken. Zij vragen om concreet handelen van de gemeente. Dat plaatst ons voor een dilemma: als we individuele bewoners een hogere prioriteit toe kennen, dan leidt dat – gegeven de beschikbare capaciteit bij de uitvoeringsorganisaties – voor andere bewoners tot vertraging. We maken die afwegingen zorgvuldig, omdat het moet kunnen worden uitgelegd aan andere bewoners, die zich ook zorgen maken.

Stand van zaken regionale schadeafhandeling

Vanaf maart 2018 is de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) het eerste aanspreekpunt voor burgers met schademeldingen en vragen over de voortgang van hun melding. Op 26 september heeft de minister een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met de voortgang van de schadeafhandeling (zie bijlage).

Bij haar start heeft de TCMG circa 13.500 schademeldingen overgenomen van het Centrum Veilig Wonen (CVW). Inmiddels heeft de TCMG circa 39.000 schademeldingen in de regio waarvan er 21.000 meldingen zijn afgehandeld en er voor ruim 100 miljoen euro is uitgekeerd (half oktober 2019). Bijna de helft van dit aantal (circa 9.000 afgehandelde schademeldingen) is de laatste twee maanden gerealiseerd via de stuwmeerregeling. Van de 16.500 melders, die gebruik kunnen maken van de regeling, hebben circa 10.000 schademelders al gereageerd. Hiervan heeft 90% het bod geaccepteerd en 10% aangegeven dat zij van het reguliere schadeproces gebruik wil blijven maken. De schademelders die nog niet gereageerd hebben, hebben de tijd tot 1 januari 2020 om aan te geven of zij van de stuwmeerregeling gebruik maken of schadeafhandeling via het reguliere proces willen laten lopen.

In 2018 heeft de NAM alle zogenaamde oude schadegevallen in de regio, i.e. die schadegevallen die niet door de TCMG werden overgenomen, een aanbod gedaan. Het gaat om ongeveer 6.000 oude schadegevallen. Melders die zich niet konden vinden in het aanbod van de NAM, hebben deze bij de Arbiter Bodembeweging kunnen aanmelden. De Arbiter heeft deze meldingen in behandeling genomen en heeft toegezegd om nog dit jaar tot een uitspraak te komen. De NAM heeft nogmaals duidelijk gemaakt dat zij zich committeert aan de uitspraken van de Arbiter Bodembeweging.

Vanwege privacy-redenen wordt er geen detailinformatie over de voortgang van de schadeafhandeling per gemeente door TCMG of NAM verstrekt. Wel wordt door de TCMG aangegeven dat er binnen de gemeente Groningen 14.302 schademeldingen zijn waarvan er 6.900 zijn afgehandeld (Bron: TCMG, 07-07-2019).

Onze bewoners en schadeafhandeling

Naast de informatie op onze website waarin we bewoners wegwijs maken zijn er ook bewoners die ons rechtstreeks benaderen over problemen met hun schade-afhandelingsproces. Wij gaan dan met de bewoner in gesprek en kijken op welke manier wij hen kunnen ondersteunen om tot een oplossing te komen. We hebben in een beperkt aantal gevallen (circa tien) contact opgenomen met de TCMG of de Arbitrator.

In de gemeente is tevens een aardbevingscoach aanwezig die actief op signalen afgaat en aanbelt bij bewoners. De coach helpt bewoners wegwijs te worden in de vele organisaties, adviseert hen en biedt een luisterend oor. Het sociaal team is inmiddels ook uitgebreid met een opbouwwerker.

Als bewoners zich onveilig in hun huis voelen kunnen zij dit kenbaar maken bij de TCMG. De TCMG zal dan op korte termijn een visuele inspectie uitvoeren, en als zij van mening is dat een acuut onveilige situatie is ontstaan neemt zij direct tijdelijke maatregelen (bijvoorbeeld stutten) om de onveilige situatie weg te nemen. Vervolgens wordt de betreffende gemeente geïnformeerd en wordt de schade versneld in behandeling genomen door TCMG. In 2019 zijn in onze gemeente 38 AOS-meldingen gedaan, waarvan 17 gegrond zijn verklaard en directe maatregelen zijn genomen. Het merendeel van de meldingen was naar aanleiding van de beving bij Westerwijkterd, op 22 mei.

We merken dat bewoners ons ook na de herindeling blijven vinden. Zowel ambtelijk als bestuurlijk zorgen we dat we goed zichtbaar en goed benaderbaar zijn. Waar mogelijk bieden we de helpende hand. Mede in dit verband vinden we het van belang dat schadeafhandeling en versterking achter één loket te vinden zijn. Tussen Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) is inmiddels een convenant getekend om steeds meer samen te gaan werken en gegevensuitwisseling mogelijk te maken.

Versterking van privaat naar publiek

Om zo snel mogelijk te zorgen dat ook de versterking van privaat naar publiek gaat heeft het kabinet op 17 mei 2019 de beleidsregel “Besluit versterking gebouwen Groningen” vastgesteld. Ook zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen NCG en CVW en tussen de Staat en NAM. Met deze tijdelijke maatregelen wordt zowel de NAM als het ministerie van economische zaken en klimaat (EZK) uit de aansturing van de versterkingsoperatie gehaald.

Om tot een volledig nieuwe uitvoeringsorganisatie te komen is wetgeving nodig. De minister van EZK heeft aangegeven dat hij verwacht eind 2019 een conceptwettekst hierover ter consultatie zal aanbieden zodat per 1 januari de “nieuwe” uitvoeringsorganisatie kan worden ingericht. Deze uitvoeringsorganisatie zal dan, met ruime mandaten, onder het ministerie van

Binnenlandse Zaken komen te vallen. De voorbereidingen voor deze nieuwe uitvoeringsorganisatie worden door de NCG voortvarend opgepakt.

Met deze set tijdelijke maatregelen ontstaat meer duidelijkheid over de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van partijen. Het Lokaal Plan van Aanpak versterking (LPA) dat door de gemeente wordt vastgesteld, heeft hierin een centrale plaats. Zo krijgen wij als gemeente regie over de aansturing van de uitvoering van de versterking en voldoende ruimte om deze te combineren met de reeds gestarte dorpsvernieuwing.

Lokaal plan van Aanpak versterking

Wij hebben op 26 maart 2019 het LPA 2019 vastgesteld en u ter kennisname aangeboden. Hierin staan de versterkingsprojecten waar we al mee bezig zijn en de projecten die we vervolgens willen opstarten. We verwachten u in het eerste kwartaal volgend jaar een actualisatie van het LPA te kunnen aanbieden. Hierin hebben we dan de meest recente inzichten voor de risico-prioritering meegenomen en de stand van zaken over de lopende versterkingsprojecten. Dit doen we samen met de lokale stuurgroep versterking waarin de uitvoeringsorganisatie, de woningbouwcorporatie en de wethouder zitting hebben. De lokale stuurgroep bewaakt de voortgang, bespreekt knelpunten en kan, indien nodig, het lokale plan tussentijds bijsturen.

In het huidige plan van aanpak zijn we van start gegaan met de woningen die een verhoogd risicoprofiel hebben. Vervolgens zijn de onderzoeken van de woningen in de dorpen met een licht verhoogd risicoprofiel gestart. Een belangrijk punt van aandacht blijft de beschikbare capaciteit voor onderzoek en uitvoering. De versnellingsmogelijkheden zoals de typologieaanpak en de aannemersvariant zijn nog volop in ontwikkeling.

Vanwege deze redenen zullen we dit jaar niet starten met onderzoek naar de woningen in de oostelijke wijken van de stad. Uit de nieuwe risicoanalyse van de NAM (maart 2019) blijkt dat deze woningen nu allemaal een normaal (geen verhoogd) risicoprofiel hebben. Door de inmiddels aangekondigde extra versnelling van de afbouw van de gaswinning zal volgend jaar het risico van aardbevingen nog verder afnemen. We blijven ons daarom eerst richten op de woningen in de kern van het aardbevingsgebied. We communiceren met bewoners op het moment dat we duidelijkheid kunnen geven over de vervolgstappen in onderzoek en uitvoering.

In onderstaande tabel is de voortgang van de versterkingsoperatie in de regio weergegeven. De aantallen zijn conform de brief die de minister aan de Tweede Kamer heeft gestuurd op 16 oktober 2019 (zie bijlage). De NCG is nog bezig om de voortgangscijfers per gemeente uit te splitsen. Wel kunnen we melden dat van de totale werkvoorraad van 26.067 adressen in de regio er ongeveer 5.000 adressen in onze gemeente liggen, waarvan circa 3.000

adressen in de stad en circa 2000 adressen in de voormalige gemeente Ten Boer.

	Totale opgave	Opnames	Beoordelingen	Project vastgesteld	Versterkte gebouwen
Totaal regio	26.067	14.370	6.886	1.799	1.007

Versnelling versterking

In het voorjaar heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de mogelijkheden om het versterkingsproces te versnellen. Gedurende de zomermaanden is een hoog-ambtelijk team, het zogenaamde versnellingsteam, aan de slag gegaan met de praktische uitwerking van deze inventarisatie.

Een deel van de maatregelen zit in het verbeteren van processen en een deel zit in het ontwikkelen van versnellingsinstrumenten zoals de typologieaanpak en de aannemersvariant.

Het verbeteren van de processen gaat hand in hand met de oprichting van de nieuwe uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2019. De NCG is volop bezig met deze transitie en zal de taken en werkzaamheden van het CVW over nemen.

De uitwerking van de typologie-aanpak (gericht op versnelling in onderzoekstraject) en aannemersvariant (gericht op versnelling gehele proces (van onderzoek tot uitvoering) is in volle gang. Men verwacht met deze instrumenten volgend jaar aan de slag te kunnen gaan.

Opname op verzoek

Onderdeel van de afspraken die de regio begin maart met de minister van EZK gemaakt heeft is het loket opname op verzoek. Dit loket gaat binnenkort open. Hier kunnen eigenaren een verzoek indienen om een onderzoek naar de aardbevingsbestendigheid van hun huis te laten uitvoeren. Het is aan de gemeente om te bepalen welke prioriteit aan de verzoeken wordt gegeven. Een afwegingskader hiervoor wordt door de regio uitgewerkt. In de actualisatie van ons LPA zullen we dit afwegingskader opnemen.

Nationaal Programma Groningen

Het Nationaal Programma Groningen begint steeds meer vorm te krijgen. In twee radenconferenties en in bespreking van het concept-programmakader bent u betrokken geweest bij het opstellen van de spelregels voor het Nationaal Programma Groningen. Het programmakader is inmiddels ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

Op basis van dit kader stellen wij een lokaal programmaplan NPG op. Bij het opstellen van dit lokaal programmaplan NPG zullen we provincie, inwoners bedrijven en maatschappelijke organisaties betrekken. Daarnaast werken we nauw samen met de overige gemeenten in het aardbevingsgebied en het programmabureau Nationaal Programma Groningen. Alle

aardbevingsgemeenten zullen een dergelijk plan maken. De verschillende programmaplannen zullen worden getoetst door het bestuur van het Nationaal Programma Groningen op de in het programmakader omschreven randvoorwaarden.

Zoals besproken met uw raad zetten wij onze lokale middelen in eerste plaats in voor het realiseren van een inhoudelijke plus op de versterkingsoperatie in de voormalig gemeente Ten Boer. Dit doen we door het financieren van integrale dorpsvernieuwing in Ten Post, Ten Boer en Woltersum. Hiervoor is de eerste tranche van ons trekkingsrecht, 15 miljoen euro in 2019, reeds bestemd. Het lokale programmaplan zal dan ook nauw samenhangen met het op te stellen uitvoeringsprogramma dorpsvernieuwing Ten Boer, Ten Post en Woltersum. Uiteraard zullen wij u zowel bij het proces als bij beide eindproducten betrekken. We streven naar vaststelling van het lokaal programmaplan door het bestuur Nationaal Programma Groningen in de bestuursvergadering van april. In december zullen wij u over de voortgang van lokaal programmaplan en het uitvoeringsprogramma dorpsvernieuwing informeren.

Naast de lokale plannen van de gemeente zal de provincie samen met haar partners ook een programma opstellen. Hierin worden de regionale ambities omgezet in concrete projecten. Wij zetten ons in om een breed gedragen regionaal programma te realiseren.

Dorpsvernieuwing en voortgang versterking

In de versterking en dorpsvernieuwing zijn nu zichtbare stappen gezet. De bewoners van de Fazanthof in Ten Boer bereiden zich voor om voor de kerst naar de wisselwoningen te vertrekken. Het sloop-nieuwbouwproces voor de Hamplaats start in november. Met de bewoners van de Ommelanderstraat/Blinkerdlaan in Ten Boer zijn we in gesprek over het sloop-nieuwbouwproces, waaronder de tijdelijke huisvesting.

Ondertussen is voor de eerste groep woningen in Ten Post de aannemer en architect bekend en gaan de bewoners nu samen met aannemer en architect aan de slag om hun nieuwe woningen te ontwerpen. Nog voor de zomer volgend jaar zullen deze bewoners naar de wisselwoningen gaan. Aansluitend start het sloop-nieuwbouwproces van hun woningen. Inmiddels zijn ook de concrete gesprekken met een tweede groep inwoners van Ten Post gestart over de versterking van hun huis. Nog dit jaar start ook de versterking van een achttal huurwoningen van Wierden & Borgen in Ten Post. Ook hiervoor worden wisselwoningen ingezet.

We zien dus dat de versterking op gang komt. Dat geldt ook voor het dorpsvernieuwingproces dat we vorig jaar zijn gestart in Ten Post en Woltersum. Samen met het dorp werken we hard aan de Agenda van Woltersum waarin de bewoners aangeven welke ambities zij hebben en welke

maatregelen hiervoor nodig zijn. In Ten Post werken we samen met de bewoners aan een clustering van voorzieningen, de energietransitie en het woonprogramma voor de toekomst. Samen met de NCG en Wierden & Borgen zoeken we naar koppelkansen met de versterkingsopgave.

Voor Ten Boer starten we in samenhang met de versterkingsopgave in de Ommelanderstraat en Blinkerdlaan met de vernieuwingsopgave voor het openbare gebied. Onderdeel daarvan is de verbetering van het Koopmansplein.

Voor alle drie de dorpen zijn inmiddels bijdragen beschikbaar gesteld vanuit het Nationaal Programma Groningen.

Overzicht van de grootste versterkingsprojecten		
Project	Omvang	Opmerkingen
Fazanthof, Ten Boer	30 woningen (sloop-nieuwbouw)	Bewoners gaan eind 2019 naar wisselwoningen, daarna start uitvoering. 30 Wisselwoningen zijn gerealiseerd aan de Boersterweg.
Nije Buurt, Ten Post	132* woningen (merendeel sloop-nieuwbouw)	* <i>Waarvan 53 Wierden & Borgen.</i> Uitvoering eerste fase huurwoningen start eind 2019; uitvoering eerste fase particuliere woningen start in 2020. Er zijn 30 wisselwoning en gerealiseerd (locatie Rijksweg).
Hamplaats, Ten Boer	24 woningen (sloop-nieuwbouw)	Uitvoering start eind 2019.
Ommelanderstraat-Blinkerdlaan, Ten Boer	99* woningen (sloop-nieuwbouw)	* <i>Waarvan 16 Wierden & Borgen en 18 Woonzorg Nederland.</i> Planvorming gestart.
Bloemhof	Hoofdgebouw intramurale zorg en aanleunwoningen (versterken)	Projectteam bezig met planvorming, uitvoering in eerste tranche van het NCG-Zorgprogramma.

De opgaven vanuit de dorpsvernieuwingsprocessen leggen we vast in een programma per dorp. Met concrete projecten geven we invulling aan de programma's. De dorpsprogramma's met projectenlijsten verwachten we volgend jaar aan u te kunnen voorleggen. Uitgangspunt hiervoor is dat alle betrokken partijen – bewoners van de dorpen, woningbouwcorporatie, NCG/CVW en gemeente- vanuit een gezamenlijke missie werken. Deze basis is inmiddels via de dorpsvernieuwingsprocessen voldoende stevig gelegd en zijn op basis daarvan processen en projecten in gang gezet.

Nieuwbouwregeling

Aangezien op 1 januari 2019 de herijkte nieuwbouwregeling nog niet was overgenomen door de Staat, is deze eind 2018 in eerste instantie met een half jaar verlengd tot 1 juli 2019. In deze periode was de NCG al wel het formele loket voor nieuwe aanvragen, maar deed NAM nog steeds de beoordeling en afhandeling. Ook per 1 juli 2019 was de overname door de Staat nog niet geregeld. Het ministerie ziet in dit verband staatssteun ook als een risicofactor en is daarover in overleg met Brussel.

Al met al leidt dat op dit moment tot veel onduidelijkheid over de status en inhoud van de nieuwbouwregeling. We hebben de mondelinge toezegging van het ministerie van EZK dat de huidige regeling nog openstaat en dat aan een nieuwe publieke regeling wordt gewerkt.

Ondanks de afnemende gaswinning vindt ons college het van belang dat er daar waar nodig aardbevingsbestendig wordt gebouwd, dat er een adequate nieuwbouwregeling is die dat mogelijk maakt en dat daarover duidelijk en eenduidig wordt gecommuniceerd. Ontwikkende en bouwende partijen moeten hierover duidelijkheid krijgen. We blijven daarom aandringen om hier zo snel mogelijk helderheid over te krijgen. Dat is ook nodig om dreigende stagnatie in de nieuwbouw te voorkomen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Koen Schuiling

de secretaris,
Diana Starmans